

Oglaši, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cienika ili po dogovoru.

Nove... predbrojbu, oglaše itd. saj je naputnicom ili polozajicom pošt. štedionice u Beču za administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnike.

Isto list na vremje ne primi, neka to javi odgovarivaču u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poština, a kada se izvaca napise »Keklamacie.

Cekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38

Ugovorni urednik Jerko J. Mahulja.

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a noslogu svoj pokvarili“. Naroda poslovica.

Izlaže svakog četvrtka
o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju
ne podpisani ni ne tiskaju.
Predplata sa poštarnom stoj.
10 K u obć. } 5 K za seljake } 10 K 5-}, odnosno K 2:50 n.
pol. godine.

Izvan carinive više poštarna
Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji ro h., za
ostali zo h. koli u Puli tuli
izvaz iste.

Uredništvo i uprava nalazi se
u Tiskari Laginja i dr. Via
Guita br. 1. Kamo neka se
naslovuju evaplesmal predplate

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Indaje i tiska Laginja i dr. u Puli ulica Gitalia 1.

Glavni suradnik prof. M. Mandić u Tratu

Poziv na predplatu!

Evo je prošlo i prvo polugodište a da mnogi naši predplatnici nisu poslali predplate. Imade ih dapače mnogo i mnogo takovih, koji nisu poslali predplate ni za lanjsku godinu.

Podsjećamo ovime sve naše cjenj. predplatnike, da urede svoje račune sa upravom i posljaju predplate, a one okorjele dužnike opominjemo, da podmire predplatu, da ih ne zateće jednoga dana sudbeni poziv za podmirenje predplate, što će im prouzročiti veće troškove. Kad takovi nemaju toliko savjesti i duševnosti, da jo nepošteno držati list a neplaćati ga, s takovima ne ćemo ni mi imati nikakog obzira.

Pula, mjeseca julijsa 1913.

Uprava „Naše Sloga“.

Glavna skupština Družbe

sv. Cirila i Metoda.

Tajništvo Izvrješće.

(Nastavak.)

Prinos, što su ūkom god. 1912. prisjeli našoj Družbi preko novinstva, znatno su manji od predprologodišnjih. Teko je u godini 1911. tim putem unio u družbinu blagajnu K 29.811.60, dok je lanjske godine sveukupno hrvatsko novinstvo donijelo našoj Družbi samo K 13.297.09. Uzrok tomu treba tražiti u velikim i sudobosnim dogadjajima, koji već preko godine dana zaokupljaju u najvećoj mjeri sve narodne duheve.

Insprije iznimno mjeru u Hrvatskoj. Te su mjeru sa sobom povukle svu silu teških posljedica: progonsiva, oduša itd. Trebalo je sabrati za žrtve: narod je poslušnuo glas srca i priskočio, gdje jo potreba bila veća.

Još se nije ta nevolja slegla, a već je na Balkanu začila bojna trublja. Uspjeli pobjedone poklike dopirali su do nas i tužni vapaji ranjene braće. Tko je ikako mogao, priskočio je sa zanosom da vidi rane, ublažuje boli i druge ljute nevolje ratne. Uz to je i mnogi posao zaostao — i mnoge se kese istancale a gdje kje i osušile.

Ta je kriza utjecala nemalo i na našu Družbu; ona je, osobito u njezinim izvanrednim prihodima, prouzročila upravo značajak.

Najveći udarac zadala nam je zabrana proslave Narodnog blagdana u Hrvatskoj. Mnoga se mesta u Hrvatskom Primorju, a i drugdje u Banovini spremala, da proslave svoj blagdan i da tom prigodom namaknu Družbi što izdašniji dar. Ali u zadnji čas stigla je zapovijed, da se njezavane proslave, zabave itd. ne smiju obdržavati. Krajevsko redarstveno povjerenstvo u Zagrebu izdalo je doduze klubu

Ćirilo-Metovskih Zidara, odnosno „Hrvatskoj Narodnoj Strazi“ dopuštenje za sabiranje prinosa, ali samo za 5., 6. i 7. srpnja i to uz izričitu napomenu, da će sabrani novac biti namijenjen jedino u svrhu podizanja i podpomaganja hrvatskih škola u području kraljevine Hrvatske i Slavonije. Osim toga tražilo se od kluba jamstvo, da se tom prigodom „ne će sabrati dobrovoljni prinosi ni u koju drugu svrhu...“

Ta je zabrana imala u prvom redu, da pogodi našu Družbu. I pogodila ju je upravo ravno u srce. Tako se eto dogodilo, da se je lanjski narodni blagdan proslavlja posve skromno, pa su zbog toga još i skromniji bili prinosi, što su u to imeno stigli našoj Družbi. Sa svim nezatina svjetica: jedva jedna petlina od svete, koju nam je donio narodni blagdan g. 1911...

Prilike u domovini živo su odjeknule i preko oceansa, u dalekoj Americi. Pretprošte godine slizavali su nam odonut ćesti i upravo ljepe darovi. Lani se ti darovi prorijedili i otanjili, što više već se bio digao glas, da bi za neko vrijeme našu Družbu trebalo pustiti s vide, a svu pažnju obratiti k žrtvama i prilikama u domovini. Naše je Ravnateljstvo udinilo sa svoje strane sve moguće, da prikaže našim ljudima, kako bi ma i trenutačno prekinuće družbinog rada moglo biti upravo sudobnosno za budućnost naše Istre. Jedina nam je utjeha, da se a tim nemilim glasovima prestalo i što su neki naši davnji prijatelji kao gospodin Lacković u Čikagu, „Zajednica“ u Rosariju do Santa Fe, brada u Oakllandu, Sharon-a — kraj sjege toga nastavili sabranijem prinosa u korist naše Družbe. Evala im!

Ali poređ svih tih udaraca naša je Družba ostala hvala Bogu čila i dosta jaka, da ispunja obveze, što ih je na sebe preuzeo. To imamo u prvom redu, da zahvalimo nekemu izvanrednim i izdašnjim darovima, što ih primislo tekom godine 1912. Najljepši i najizdašniji bio je dar Njegove Preuzvitenosti g. nadbiskupa Jurja Positovića, koji nam je bio dostavljen dobrotnom Presvjetlog gospodina nadbiskupsko-koadjutora dr. Antona Bauer-a. Davnu nam ljubav sačuvaju također i prvačnji družbini prijatelji kao gg. dr. Magdić, dr. Vinković, Katalinić-Jeretov, Gaspar Martinčić, Karimir Jelušić itd. — i tako se nešto njihovom pomoći nešto potporom optinu i novčanju zavoda, pa doprinosimo družnicu, družbinu proizvoda sabrala kroz 1912. godinu sveta od K 155.000 biva za neko 19.000 kruna manje nego li pretprošle godine, kad su prilike u zemlji bile normalnije i pogodnije. Dodade li se gorjio sveti vladina pripomoc od okruglih K 70.000, to je Družba lanjske godine imala u svemu K 258.000 prihoda.

Svakako znatna sveta, ali smo imali razloga nadati se, da će biti kud i kamo znatnija, pa smo prema tomu i preuzele na sebe početkom lanjske godine neke nove obveze, za koje smo držali, da ćemo ih pomoći Bogu i narodu išljepo svladati.

Ved su i dosadašnje naše obveze bilo vanredno teške, a redoviti izdaci upravo golemi. Družba je koncem 1911. imala

35 škola od kojih jednu četverorazrednicu u Cresu, dvije trorazrednice u Puli, jednu u Velikom, a jednu u Malom Lošinju; za tim u Ičićima, Puli (gradu), Kastelima i Livadiama po jednu dvorazrednicu, dok su ostale bile samo jednorazrednice. Tim školama treba nadodati osam zavabišta i to po jednu u Cresu, Nerezinama, Velikom i Malom Lošinju, Čunskom, Unijama, Pazinu i Lovranu te 2 nastavne tečaja (u Cresu i u Malom Lošinju). Tokom prošle godine otvorilo se 7 novih škola od kojih dvije dvorazrednice, pa jedno zavabište, jedan nastavni i jedan dječacki obitni tečaj. Osim toga proširilo se školu u Matradu ne dvorazrednicu. U svemu uzdržavala je Družba lanjske godine 55 zavoda, biva 42 škole, 9 zavabišta, 8 nastavna i 1 obrtni tečaj. Svih družbinih namještnika imade ravno 80 ne računajući ovamo neke vjeroučitelje, koje moramo redovito plaćati, ni školske poslužnike, kojima u nekim mjestima plaćamo dak 40 K mjesечно. Uzmu li se u obzir sva veća boriva, što ih Družba svojim namještenicima mora od godine do godine da plaća, razumljivo je, da ona mora računati za što veći godišnji prihod.

Pa ni to nije sve; uzdržavanje školskih zgrada, pa razni neizbjegivi popravci, navađa inventara, učila, knjiga i prihora za sroštanju školsku djecu — sve to iziskuje od Družbe svake godine novih žrtava.

Glasom višeputa spomenutog sporazuma između naših i talijanskih zastupnika, dužna je pokrajina, da svake godine otvori u Istri 12 škola od kojih bi najmanje deset moralo biti hrvatskih. Nekoliko ih se već otvorilo a po vremenu bit će ih i više. K njima će se pridružiti i koja družbina a i mnoge postojeće škole raširiti ce se na dvo-tro ili višerazrednice. Za sve te nove zavode i razrede trebat će i novih učiteljinskih slika slika. Red je na Družbi, da će se sada postara, kako nam ne bi na jednom uzmanjku nastavničkog podmladka. Zbog toga podupire Družba prema svojim slabim silama što, više učiteljskih pripravnika i pripravnica; ona je u tu svrhu otvorila među svješnjim ljudicima jednu rubriku, koja od godine do godine guta sve veće iznose. K tomu dolazi i mirovinška zaklada za naše učitelje i učiteljice, koja je već koncem lanjske godine iznosila 43.000 K. Ne računajući ovamo iznos što nam ga dugeje Žemaljski ured. U tu zakludu mora naše Družba prema naročitonu, od ministarstva odobrenom statutu, doprinosisi godišnje toliko, koliko iznose sveukupno pristojeće svih družbinsih namještnika, a preko toga jednu izvještu oveću svetu.

Iz ovoga se vidi, da osim svojih svagdašnjih obveza i potreba ima Družba je i drugu svrhu, biva da podržije svoga rada što više proširi i da u pohlepno dusmansko srce zabije što više novih i ostrijih klinova. Svaki zastoj u tome bio je u neku ruku nazadak, i naše bi Ravnateljstvo, gospodo, izlazilo pred vaša časna lice pokunjeno, gotovo zastidjeno, kad bi se njegov rad imao da ograniči na samo održanje već zaposjednutih pozicija. Ne, mi moramo dalje, uvijek dalje! Naše je gesto naprijed! Te smo se lozinke držali i lani i uza sve teške prilike, usprkos burnim dogadjajim, krizama i svjetskim katastrofama, mi smo pod prijeteljim, crnim oblacima, što se nadvili nad našom glavom, uznapredovali i osvojili našemu narodu neke teritorije, za koje držamo, da su za nas i za našu hrvatsku misao već davno izgubljeni.

(Slijedi.)

od narodne pomoćnice ruke, pa ako je pomoć ništa uvijek jednaka, ne treba, da ni ona lomi sebi glave, već neka prema tome, da li je ta narodna ruka više ili manje obilata i ona uđegi svoj rad. Tačko je mišljenje nespravno. Družba ne može reći svojim učiteljima: ovoga Vam mjeseca ne možemo isplatiti namire, jer nemamo dime! Ili: sad možete otići, a kad prilike krenu na bolje, primit ćemo Vas opet. Pitamo: koji bi učitao u takvim prilikama i uz takova uvjete htio u družbinu službu? A da ga se i nadje, kako bi se do malo naroda ono ma i časovito zatvaraće škole? A što bi na to naši neprijatelji? Pa kakve bi koristi imala naša stvar od takove nestalne obuke?

Iz svega se ovoga vidi, da naša Družba mora raspolagati dostatnim sredstvima, da može svoj spasonosni rad u narodu bez zastoja nastavljati, a svojim obvezama udovoljavati na nučin, kako to narodni obraz zahtjeva. Otrag dvadeset godina hrvatski je narod osnovanje naše Družbe pozdravio eduseljeno. On je već tada bio na čelu, da će Družbu trebati osvojiti na jake temelje i pustiti, da se što više razmaha. Time je naš narod preuzeo na sebe i odgovornost za njezin oblasnik, za njegov procvat, za njegov napredak. Navalio je na sebe svojevoljni porez i toj svojoj dužnosti do sada je časno udovoljavaju. Hvala je njegovoj pozitivnosti možemo danas s veseljem reći, da nema u Istri gotovo ni jedna ugrožena općina, nad kojom nije naša Družba razvila zastavu protiv sjeća i naše lijepo hrvatske misli. Narod nam se je pomoći naša Družba upravo eduselno učvrstila i razvila kao malo koja druga narodna institucija. Ona naliči ogromnu i granatnu stablu, koja je već donjelo i cvijeća i ploda, ali treba paziti, da mu ne ponestane soka, treba paziti da mu nijedna grančica ne usahne, ni jedna hvojica ne uveno. Treba i nadalja podupirati ovu našu Družbu, ne samo za to, da učuvamo i uzdržimo, što smo do sada sagradili, već da svoju djelatnost prenesemo i u one krajeve naše Istre, gdje nam se narod najviše gubi.

Iz ovoga se vidi, da osim svojih svagdašnjih obveza i potreba ima Družba je i drugu svrhu, biva da podržije svoga rada što više proširi i da u pohlepno dusmansko srce zabije što više novih i ostrijih klinova. Svaki zastoj u tome bio je u neku ruku nazadak, i naše bi Ravnateljstvo, gospodo, izlazilo pred vaša časna lice pokunjeno, gotovo zastidjeno, kad bi se njegov rad imao da ograniči na samo održanje već zaposjednutih pozicija. Ne, mi moramo dalje, uvijek dalje! Naše je gesto naprijed! Te smo se lozinke držali i lani i uza sve teške prilike, usprkos burnim dogadjajim, krizama i svjetskim katastrofama, mi smo pod prijeteljim, crnim oblacima, što se nadvili nad našom glavom, uznapredovali i osvojili našemu narodu neke teritorije, za koje držamo, da su za nas i za našu hrvatsku misao već davno izgubljeni.

Sastanak pouzdanika u Puli.

Dne 3. ovoga mjeseca sastali su se na poziv predsjedništva „Politickoga društva za Hrvate i Slovence u Istri“ pouzdanici iz puljskoga kotara sa svrhom da se upute u politički položaj u Istri i uopće u Austriji te cijeloj državi, da prama istom zauzmu stanovnicu i da se porazgovore te stvore odluku o narodnoj organizaciji u kotaru, naročito u mjestnoj općini Puli.

Na sastanku je bilo do 50 pouzdanika iz cijelog kotara, a krivo je učasno nevjeme, koje se nad Pulom razbijesnilo bas onoga juha što ih nije došlo mnogo više.

Predsjednik polit. društva g. Dr. Dinko Trinajstić otvorio je sastanak te pozdravio prisutne i izričao nedosle. Istaknuo je zgodnju riječima svrhu sastanka i potrebu organizacije.

Dr. Ivan Zuccon, izvješćujući o političkom položaju u pokrajini, razjasnio je glavne točke pokrajinskog života od god. 1908. amo te iznio drastičnim primjerima prkosnu pohlepnost talijanske stranke i posverenjašnu potporu, stono je istoj pruža c. k. vlada na svim poljima autonomne uprave, ističući osobito zadnjičin vlade, koja se nije zacula predložiti kao svoje isključivo talijanske predloge za poboljšanje pomirenja objava stranaka saboru, u istinu pak za učenje Hrvata i Slovaca u Istri. Naglasio je apsolutnu nuždu, da naš narod sam, naročito putem svojih općinskih uprava, uzradi za svoje gospodarsko ojačanje i za svoj kulturni razvoj, a da ne čeka uviđek na problematične pomoći od strane javnih čimbenika. Pozvao je sve narodne ljudi da složno pod zastavom Politickoga društva budu svaki na svojem mjesecu u radu za narod.

Iza toga je Dr. Matko Laginja podao izvješće o položaju u parlamentu i u cijeloj državi. Poznatum svojim mirnim načinom iznio je teške prilike, u kojima se naš narod našao u svim zemljama na jugu, potekloče uspješnog rada u parlamentu, velike razlike u shvaćanju državnog interesa za strane gospodajućih Nijemaca, Magara i Talijana te pretočakom bojtem i hudičkom zakonu ugojetavanih Slavena. Dotakao se žalostnih odnosa u Istri pro-uzročenih od sredovječne samovolje i tvegločnosti talijanske stranke te je konačno preporučio najbolju sredstvu za uspešnu borbu, doklegda naš cijelokupni narod u monarhiji ne dodje do avoga ujedinjenja i svoje nacionalne autonomije.

Priutili su pozorno saslušati oba izvješća te su na koncu živahnim odobravanjem i pljevanjem, dati izraza svojim očnjajima.

Na predlog dr. Rude Pederina bila je prihvjeta jednoglasno rezolucija jednaka onoj što ju je prihvatio pouzdanici sa sastanak u Pazinu te koju je „N. S.“ već priopćila.

Zatim su se imenovali stalni pouzdanici za mjestnu općinu Pulu. Iza toga je predsjednik dr. Trinajstić zaključio sastanak zateliv da i onaj i svr drugi koji se budu držati urodi najboljim plodom.

Na sastanku su uz spomenute jurje bili takodjer narodni zastupnici veleć. Kirac i g. Stihović.

Sklad između naroda i njegovih zastupnika zalog je bolje budućnosti.

Veterinarske neprilike u Primorju.

U „Piccolu“ od 26. junija t. g. imade članak pod naslovom: „Posto aperio, slavo certo“. U tom članku napominje se kako je goep. Dr. Rybar stavio u zadnjoj rječi zavispolitske kuće predlog, gledo preterivanja slavenkih činovnika kod državnih urada. Dotični članak tvrdi, da vlada talijanska činovnika napram slavenkim za-povjedima, te da preteće vlada niti ne raspisće konkurse, samo da mete luke proti-

rati slavenske činovnike. Da tome nije tako nego bas obratno, gledati će da dokazem slijedećim činjenicama iz veterinarske struke.

U Primorju imade 19 mjesto državnih, 7 općinskih i jedan zemaljskih veterinar. Da je posljednje imenovani Talijan, je samo po sebi razumljivo. Od općinskih veterinaru je jedan Hrvat, i to onaj općine Volosko-Opatija. Od 19 državnih veterinaru su samo 4 Slavena, dok su svi ostali, osim jednoga, Talijani, od kojih; osim onog u Voloskom, nije nijedan u stanju da napravi jedan zapisnik hrvatski ili slovenski. Nekoju od ovih neznaju skoro ništa hrvatski premda služe u hrvatskim kotarima.

U tom se odlikuju osobito najmladji. Ti

se znaju ništa i neće ni da uče, ni da

znaudu hrvatski.

Kod svih centralnih oblasti t. j. kod načelninstva, kao i kod pomorske oblasti, su samo Talijani. U čitavom Tralu i okolicu nema niti jednog slavenskog veterinaru. Od onih 4 veterinaru, sto se nalaze u državnoj službi su i svi morali dotična mjesta tako rekuć izvoštiti. Uz ove prilike, što sada vladaju, je vrlo teško da dobije jedan od naših mjesto. Kod raspisa i podjeljivanja mjesteta rado vrlo lukav. Kad joj je mjesto prazno, upute svoje privrženike, da mole za mjesto kao bezplatni provizorični azilenti, malo zatim mjesto raspisu i onaj koji je već unutra ima uvek prvenstvo nad onim, koji nije još u državnoj službi, pa bio posljednji Bog zna kako sposoban.

U zadnje dve godine su tako imenovani trojicu Talijana od kojih nezna nijedan ni hrvatski ni slovenski.

Prošle godine su bili jednog takvog imenovanii za otok Krk. U Omišlju je bio izbruhnuo vrućac, na kojeg je bolesti bilo mnogo krmaka poginulo i bilo bi ih još više poginulo, da nije došao drugi veterinar, da poduzme shodnje mјere. Krčki veterinar, zbog nepoznavanja jesika, nije mogao ili bitio ništa da obavi.

Veterinar dodje u nepoređeni, dotičaj sa sejjakom te mora absolutno da poznaje životinjskog sejjaka, točice nije sposoban za službu, pa bio inače kao veterinar Bog zna kako sposoban.

U zadnje vrijeme bio je jedan nekoliko vremena eksponiran u Podgradskom sudbenom kotaru. Istječi svadje govorio samo talijanski. Naši općinski organi su snimili takodjer općili talijanski. Kad bi se naše općine ravnale po receptu talijanskih općina, onda bi bili takvi činovnici nemogući. Htio bi vidjeti, kako bi pozdravili u Rovinju ili Poreču jednog državnog činovnika, koji bi s njima samo hrvatski govorio! Mislim, da bi u isti dan počela kula padati!

Da je tako, kako jeste, simo mnogo sami krivi, jer smo pravite servilne narave. Toga ne moramo otrediti!

Novi rat na Balkanu.

Pula, 9. julija 1913.

Slavenska braća se očigljivo posvadile i zaratile. Kolju se braća, da je grozota cijeli o tom novom ratu na Balkanu. Pa da bi zato; za ono zemljiste, što su ga tolikim setnjama i prolivenom krvi oslobođili iz turskog jarma.

Prošloga tjedna lievala se hrvatska krv punih pet dana i noći, te je tada palo oko 15.000 Srba, 20–25.000 Bugara i 10.000 Grka što natrikli do ranjenih. Bitke su osobito krvave, pravi pokolj, jer se s obje strane bore veoma hrabro i kao aliči našto jedan na drugoga. Velike bitke su se održale na tri strane: Bugari proti Grčima na strani prema Šoliču (Saloniču), i Šebi proti Bugarima kod Štipa uz rieku Vardar i na Ovčjem polju prema Kodinima — sve na osmiju, što ga saveznici zove Turciju. Tko je pobedio teško je sada točno reći, jer vieti li Srbije govorje da su pobedili Srbi, a one iz Bu-

garske govore o pobedama Bugara te iz veselim licima. I ne prestalo dok ne utriže i najsitniju stvarčicu.

Tako je uz zvukove sokolske fanfare i pjevanje mješovitog zvora te pjevača slovenskog društva tekla proslava Narodnog blagdana ugodno i veselo u najljepšem skladu. Tu se je moglo opaziti što sve može sklad i sloga blage a tople slavenske duše; tog dana odazvalo se proslavi sveslavenskog blagdana sve što je slavenskog u Puli, kao što su i predstavnici svih slavenskih društava u Puli upriličili proslavu narodnog blagdana.

Taj krasan odaziv i sklad svih donio je i krasnog ploda, našim narodnim školama liepi dar rodojubnih slavenskih srđaca od 1500 kruna tistoga. Komu da zahvalimo? Svima! Hyale i slave rodojubna srca za narodnu staru ne traže, već avakije pošto sa slave sa izražnjem veselja i radosni u licu i srcu, što smo složno i skupno onako čestno i dostojno izvršili rodojubnu i narodnu dužnost.

Tu narodnu hvalu, ispunjenje narodne dužnosti, neka nosi u srcu odbor za predružbu proslave, i velečlenjeno naše rodojubne gospodje i gospodjice, pjevači i pjevadiće, zbor sokolske fanfare i drugi, darežljivi rodojubni i rodojubke, marinci uređivači vrta, upriličitelji izložbe košaračkih rukotvorina omiljene škole i svu do jednoga to su žarkomi ljubavju prema našem rodu i materinskoj rici pri pomogli uspjehu narodne slave. Budi nam te poticalom za daljni složan rad na našrođnji nivi, koji će nama i našem pokoljenju doneti obilnog i blagoslovnog ploida!

Bezobrazluk što li! Kako je priopćio mjestni „Il Giornalista“ od utorka, c. k. visi kolarski liječnik dr. Schiavuzzi, držec predavanja o malariji za učitelje talijanskih škola utvrdio je medju inim ovo:

„Naša Istra bila je lijepa, bila je zdrava, dok nisu došli, iz longobardskih navala, Slaveni. Oni su bili, koji su pustošili gdje je bilo pua života, omogućili razvoj malaričkih groznica, koje su kroz toliko vječnoga osromušile žiteljstvo, naročito oko Pale. Eto, dakle, dokazano zatoču je jedna zasluha Slavena, kojima mi suprotstavljamo sve naše zile da zaprijeđimo ponovni okamnjestvi vijek.“

Mi smo ovdavna znali, da kolarski liječnik dr. Schiavuzzi, u svojoj talijansko-nadujoći učenosti baš prezirno i sa puno ocite mržnje piše i govori o nama; ali da će se toliko zaboraviti, i to na predavanju upriličenom od vlasti u načinu c. k. dvorskog savjetnika dra. Celebrini, a za odgojitelje talijanske mladeži, to nismo mogli očekivati.

Ako je dakle istina što joj i kako je „Giornalista“ priopćio, tad moramo reći, da je kolarski liječnik dr. Schiavuzzi lagao, znaoći da laže.

Općenito je poznata stvar i od svih pišaca o latarskim stvarima istaknuta, da su groznice u Istri, harajuće skoro isključivo u krajnjima izloženim vjetrima sa sjevero-zapada, prouzročeno od naglo promjene temperature uslijed tih vjetara, koji dolaze od inletacko-dogotskih laguna; a najnovijim istraživanjem ustavljeno se je, da je početak malarične groznice u vebodu nekih muzica, koje valjda iz onih laguna potječu.

To zna i gospodin dr. Schiavuzzi, ali on je bio savsiv tim izključiti svoju mrežnju na latarske Hrvate, jer video pred sobom talijanske učitelje, kojima je nedavno njezi R. Corenici, predavajući o poduci u materinskom jeziku, govorio istinu uveridljivu tonom za naš narod, nije htio zaostati u bezobraznosti napadaju.

Mogli bismo podučiti gospodina doktora i drugim načinom, ali za danas čemo načrtati samo malo izvadaka iz knjige: „L'Istria, note storiche“ od Karla De Francoschi, koji piše o neputivanju Istre iz grobnih ratova, koga i drugih podatki iznata dojorno riječi proveditara mletac-

O trudu žito rodi, o muci grozdovi
vise. Ivan Marčelja, sin siromašne seoske kuće iz Marčelji općine Kastavke, izučivši pučku školu, polazio je malu obrtnu školu (delavsku) u Kastvu, pak državnu u Trstu. Tamo je istodobno praktično se vježbao u zidarskoj struci kod našega vrlog poduzetnika g. Martelanca.

Svršivši sve to, bio je primljen u Beč na akademiju ljeplih umjetnosti, kamo riječke primaju. Tamo se je usavršio u graditeljstvu (arhitekturi) najviše vrsti i nedavno postigao diplomu akademskog arhitekta. Ali nije dosta. Postigao je i više. Naš Marčelja dobio je takozvanu „Rimsku nagradu“ kruna 3300 da može neko vreme proboraviti u Rimu i proučiti najznamenitije gradjevine tamo.

Eto čovjeka, koj je neopisivom ustrajnosti, a čedan kao janje, pokazao što može Hrvat!

Ugledali su u taj primjer i drugi naši mladži!

Iz Naredne Zajednice za Istru. Mješovita sjednica C. O. U četvrtak, dne 8. o. m. u 5 sati poslije podne bila je u općinskoj vijećnici u Voloskom redovita mješovita sjednica C. O. Narodne Zajednice za Istru, kojoj je prisustvovalo 18 odbornika. Iz izvještaja tajničkoga o poslovanju kroz mjesec lipanj vadimo nekoliko podataka: „državljena je pješnja, kao i do sada poslovala svakog dana osim nedjelje od 5 do 7 sati u veler. Kroz mjesec lipanj primilo se 114, a odpremilo 98 pisma. Od tega odpremilo se 178 cirkulara za poslavu, narodnog blagdana. Poslovni je odbor obdržavao redovito svakog četvrtka svoje sjednici, na kojemu se rješavalo tekuće poslove. Svi su odbornici u ovom mjesecu vrili prilično točno svoju dužnost. Od drugih državnih odbora sastav se je dva puta zabiljni odbor, jedanput prosvjetni odbor i jedanput obetno-industrijski odbor. Ovaj posljednji odbor rasprialjao je o zaključku stvorenju na zadnjoj sjednici C. O. u pogledu uredjenja jedne „obrničke zadruge za sve vrste obrta u Kastavtini“. O poslovanju i zaključcima zabiljnog odbora izvještaj je na posebnoj odbornici g. Viktor Car Emin, dok je o poslovanju prosvjetnog odbora izvještio prof. Čvarčić. Prosvjetni je odbor preteao sada preko Istarskog doba priredjivanjem svojih pučkih predavanja, a bavi se sada uredjenjem jedne kolajčuke pučke knjižnice. Na sijelima se poslovnog odbora stvorilo i nekoliko zaključaka, kao n. p. da Narodna Zajednica pokrene akciju za sabiranje narodnih pjesama, pripremiti, poslovica i sl. po Istri u koliko to nije do sada učinjeno. Priprave oko uredjenja jednog ili više društava za uzajamno osiguranje ladija male plovide u Istri uznare predovali su u ovom mjesecu u toliko, što se je iz raznih mjesto primilo informacije o tamnočnjim brodovlašnicima i što se je započelo s prevođenjem nabavljenih uzor pravila za takva društva. Medju manjim poslovima, kojima se je poslovni odbor bavio, spomenut su: zausimanje očko uredjenje jedne trgovine s povrćem u Opaliji; posredovanjem za namještenje jednog naučnika u trgovinu u Lovranu, a jednog trgovackog pomoćnika u Opaliji, jednog brijačkog majstora u jednom primorskom vrlo važnom mjestu u Istri, jednog postoljatog naučnika u Zametu, a jednog krojačkog naučnika u Opolini; posredovanjem za prodaju 15 q sira u Nerezini i 500 kg meda iz Lanića. Od državnih poduzetnika nije nijedna na novo uredjena, ali su tijekom ovog mjeseca potvrđena pravila pre Slovenske poduzetnice u Sp. Skofjeljskoj (na Kopartini), pa sada dekaju četiri poduzetnika na svoje konstituiranje: ona u Klisu, u Sedocima, u Cresu i u Sp. Skofjeljskoj. Od starih poduzetnika nisu sve u ovom mjesecu djelovali onako, kako su to prije običavale i kako bi morale. Pitali smo sve poduzetnice izvještaj o njihovom

tromjesečnom radu, pak će se iz toga videti kako koja poduzetnica djeluje. Nemarni će se poduzetnice pozvati na veću djelatnost. Pisalo se oke stotinu cirkulara na razne osobe Širok Istre moći ih, da bi preuzele na se društveno povjereništvo za dotični kraj. Nekoju od ovih hvalevrijedno se odazvale, dok od drugih nema do sada nikakva glasa.

Tijekom ovog mjeseca nastojat će se dobiti odgovor i od ostalih, a pješat će se i u ona mjesto, kamo se do sada nije u tom pogledu pisalo.

Seniori hrv.-slov. akad. dr. „Istra“ izvještaju proslodgođanje skupštine po grješno su bila navedena za seniore društve imena nekoje gospode, koja nemaju ništa zajedničkoga s akad. društvom „Istra“. Zato ono obavijestenje potpuno otpada i vrijediti će samo ono, koje čemo na budućoj glavnoj skupštini naknadno kao društvene seniore objaviti. Zato se umoljavaju ona gg., koja su dobila slične objave, da se izvole čim prije s odgovorom pozuriti.

Zaključkom lanjske skupštine (držane u augustu 1912. u Voloskom) uvela se u našem društvu seniorska čas.

Na senioratovo imadu pravo po § 9. društvenih pravila slijedeći:

§ 9. Seniori su bivali redoviti članovi „Istra“, koji su svršili svoje nauke i prestali biti redovitim članovima društva. Pradlje ih glavna skupština ili pojedinačno imenuje ih upravnim odbor, a postanu seniorima, ako iza dostave imenovanja uplate u društvenu blagajnu na jednom ili u dva mješovita obroka K 10.

Seniori imadu jednak prava i jednakih dužnosti kao podupirateli i utemeljitelji.

Ako u stanovitom vremenu doplate još K 40 postanu utemeljitelji.

§ 16. Podupirajući članovi, utemeljitelji i seniori, imaju na svima sastancima pravo savjetovanja.

Hrvatsko-sloveniško akad. dr. „Istra“.

Neve čitanke za hrv. pučke škole u Istri. U c. kr. nakladi školskih knjiga u Beču izdaje su Druga čitanke, (za 2. i 3. skol. god.) i Treća čitanke (za 4. skol. god.). Čitanke su veome lijepa, a stoje Druga K 120, a Treća K 140. Kako čujemo, u mjesecu će ruju izdati i Praća čitanke (Početnica), pa će naši učitelji moći u nastajnoj školskoj godini uvesti u škole nove toll potrebite i željno otčekivane čitanke. Bilo u sto dobitih časova! Kad izdaje jošte i Četvrta čitanke (za 5. i 6. sk. god.) bit će naše škole snabdijeveno — nadamo se — dobrim čitanjkama.

Za školsku god. 1918./19. držati će se na prodaju uz ove nove čitanke i sve ostale školske knjige, potrebne za hrvatske škole naša tiskara u svojoj papirnici ulica Gulin broj 1. Time će odpasti česti prigovor roditelja, da se knjige ne mogu nadjediti.

Zahvala.

Izkrenim srcem izrazujem i ovim putem moju duboku harnost i zahvalnost velen. g. hjelećicima dru. Palikanu i dr. Drag. Ciotti-ju, koji su me izbavili od smrtilne ranе, te svojom vještina ne zateć truda mi vremena marno i živo nastojali oko mene i evo, hvala Bogu, povratili mi potpuno zdravje.

Pula, 7. julijsa 1918.

Leonard Tripalo..

Balkanski rat

na razglednicama dobiva se u papirnici Laginja i dr. — Pula.

Bazovica u neposrednoj blizini Kod Trota, prodeje se ili iznajmljuje ljepe kućice sa zemljistom, vrlo prikladno za male gospodarstvo. Obraćati se na: Schlesinger, Trst, via S. Sebastiano.

Turske srećke-lutrije i štedionice. Najmanje rizik, iko naruci tursku, srećku, jer svaka srećka mora dobiti. Turske srećke imadu svaku godinu šest vučenja, kod kojih se izvuče nad 10.000 zgodiljaka, među njima 3 po 400.000, 3 po 200.000, 30.000, 6. po 10.000 franka itd. Turske srećke igraju još 61 godinu, toliko časa traje takoder igralovo pravo njihovih vlastnika bez svakog nadaljnog uplaćivanja nakon uplate kupovnine. Za tursku srećku izdan novac je dakle sigurno uložen kao u štedionici i se množi uslijed rijeđenje od godine do godine narašćajuće kurzne vrijednosti. Ugodni uslovi, da se može kupovnina poravnati mješevim obrocima po samom K 4:7, i da narudžbi pridobi isključeno pravo do sviju zgodiljaka već po uplati novog obroka, omogućuje tako svakome, da si nabavi tu izvrstnu srećku, s kojom može u svremenu slučaju već kod budućeg vučenja due 1. kolovoza o. g. dobiti 400.000 franka. — Sva začeo obavijesi doje i narudžbe prima za srećkovno odjeljenje „Slovenske Straže“ g. Valentini Urbanić, Ljubljana. — Primaju se takoder priglasi k nakupu srećaka austrijske državne razredne lutrije i davaju zanesljive i točne obavijesti.

Austro-Hrvatsko parobrodarsko društvo, Punat.

Plovitveni red počinje od 1. IV. 1913 do opoziva.

Redovite pruge po Kvarneru. Punat-Krk-Malinščica-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag. Baška-Punat-Rieka, svake sredje, petka i nedjelje tamo, četvrtka, subote i utorka natrag.

Rieka-Opatija-Lovran-Rab svake nedjelje i petka isti dan tamo i natrag. Rieka-Opatija-Lovran-Lošinj-Veli-Lošinj-mali-luka Sv. Martin svake subote tamo i natrag. Rieka-Opatija-Bell-Mersag-Krk-Punat-Baška-Lopar-Rab-Lošinj-Veli-Lošinj-mali-luka Sv. Martin-Nerezine svake utorku isti dan tamo, četvrtak natrag. Rieka-Crikvenica-Baška-Rab-Lošinj-mali-luka Sv. Martin-Lošinj-Veli-Novalja svakog pondjeljka tamo, utorka natrag. Vrbnik-Sv. Marak-Shilo-Crikvenica svaki dan tamo i natrag, svakog utorka produženje do Rieke.

Glavna odpravnost: na Rieci Riva Cristoforo Colombo 4, telefon 1264, — u Opatiji na vlastitom kiosku na gatu.

Ivo Vranešić, mljekarna

Sunja (Hrvatska) —

a la Trapp sir od 1—2 klg. à K 1-80
1° Goyer sir od 4—5 klg. à K 1-70 razaljue

Mljekarna Vranešić, Sunja.

Trčki se zastupnik za Palu i okolice.

Steckenpferd-Lilienmilch-Sapun

od Bergmann & Co. Tischauf u Libe jeo jedini sapun koji žara kožu od sunčanih pljača i uzdržava lepe, međan i pješnje, što se sa dnevno dolaskom sečulama može nešpobitno dokazati.

Komad po 80 para dobiva se u svim lekarskim, drogerijskim i parfumerijskim.

Isto se preparada Bergmannova Liliencrema „Mazera“ kao izvrsno sredstvo za njegovanje ruku ne gospodje. Cena u tabaci po 70 para kom. Dobiva se po svrdu.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje
Vlastita kuća (Narodni Dom)

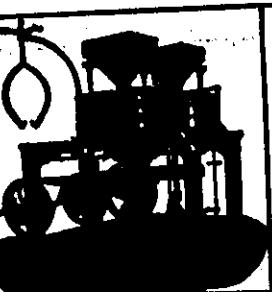
Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbenne zajmove i uz mješevnu otpлатu te prima uložke, koje ukamačuju uz

41|20

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

NAJBOLJI ŽITNI MLINOV,

rijesni strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj kvaliteti i najfinijim izradjeni, priredjeni za svaku tlu.

Široga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, pronađeni na zahtjev bedava i bes potarizne od tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 26.

Dobivaju se podpune opreme za svu obetničku i industrijalnu poduzeća. Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemčki i talijanski.